

DIRANAZ

SİNOB HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL : IV

SAYI: — 38

İdare yeri : Sinop Halkevi

Mart 1939

İçindekiler

Üniversite nutku ve Halkevleri	DilâverCan
Üzülme.. Küsmese	F. Dikmen
Seçim kudretimiz	Sadi Günel
Düşünceler	M. Ülken
Okul ve Aile	ŞevketErdem
Eski Eserler	F. Dikmen
Ay Işığı	Sadi Günel
Köylüler sahifesi	* * *
Kısa haberler	* * *

Derginin sahibi: Sinop Halkevi İdare heyeti

Yazı işleri Müdürü: Ahmet Cemaleddin Yüksel

(Basıldığı yer: Sinop İl basımevi)

DIRANAZ

Ayda bir defa çıkar, Sinop Halkevi kültür dergisidir.

YIL : IV

SAYI: — 38

İdare yeri : Sinop Halkevi

Mart 1939

Üniversite Nutku ve Halkevleri

« Gelecek intihaplardaki Mebus namzetleri, Halkevlerinin ve Partinin dört senelik faâliyeti esnasında kendilerini kolaylıkla göstermiş olacaktırlar. »
İsmet İnönü

Dilâver Can.

Millî Şefin Halkevlerine nekadardaki büyük bir ehemmiyet verdiğini ve alâkasının derecesini çok açık bir surette tebarüz ettiren bu veciz ifade, eve mensup ülkülü vatandaşlara bir istikbal müjdesidir. Gençliği okşayan, köylü ile meşgul olan, halk ruhuna bağlanan ve onların arasında bulunmaktan zevk duyan Millî Şef, İstanbul Üniversitesinden yurd ufuklarına aks eden gür sesile böyle bağırdı. Şef demek istediği:

Halkevleri, vatandaşların kabiliyetlerine göre çalışma muhiti geniş bir saha, bir inkılâp mektebidir. O içtimâî ve millî mektebin imtihanından muvaffakiyetle çıkanlar, millete mümes-illik edebilecek her türlü bilgi ve duygularla mücehhezdirler. Bu hareket ve bu kabiliyetlerle milleti temsil edebilirler ve millette ancak onlara itimat eder.

Yine Millî Şef İstanbul seyahatleri esnasında Millî alâkalılarının çok hassas bir tarafındaha gösterdiler: Haydarpaşadan karşıya geçerken Suvat vapurunda Bolu Mebusu Bay Fethi Okyara iltifat eden Sayın Cumhuriyet Reisi onun intihap dairesindeki halkla temaslarının safahatını çok alâka ile dinlemiş, tahassüs ve kanaatlarını etrafındakilere şu kısa cümle ile ifade etmişlerdir:

— İşte tam Mebus!..

Demek oluyor ki bugünün Mebusu, halkın ruhundan doğan halkın içinde yaşamaktan zevk alan, onların ihtiyaçlarını tetkik ve tesbit ile karşılama çarelerini arayan kimsedir.

Büyük Şefin veciz bir ihsasla bize vermiş olduğu derste budur.

Halkevleri, her sınıf halkın en geniş manasile içinde yer aldığı bir

halk müessesesidir. Orada Millî şuur ve imanla çalışan her vatandaş, muhakkak ki yarının en faydalı bir elemanı olmağa namzettir. O çatı altında köylü ile, sanatkârla, tüccâr ve memurla kaynaşan kimseler, Millî varlığın, Millî ruhun inkişafına şuurla hizmet eden ideal Millet ferdleridir.

Köylü arasında, halk arasında, çayırda, harmanda, pazarda, her yerde

halkla beraber yürüyen, at sırtında, kağıt üstünde masasız, kâğıdsız, külfet ve merasimden âzada bir alâka ile çalışan kimse halkedir, halkandır; halk onun, o da halkın malıdır.

Halkevi gençliği, yarına bu ideal ile yetişecek ve yarını böyle karşılamaya hazırlanacaktır.

Çünkü: halk böyle istiyor; Şef te bunu işaret ediyor.

Sayın Rıza
Tandoğan'a

Üzülmese .. Küsmese

F. Dikmen

Onlar ki, renkleri gül,.. sesleri gökçek bülbül
geziş... bakışı canlı.. durumu kıvrak sümbül

Onlar ki, öz Türk kıızı, acunun en soy özü
her renkte güzel gözler... görende bir aşk sızı

Onlar ki, yerde huri, yurdun, yuvanın nuri
yâr eder bir yiğiti... gözün, gönlün süruri

Karışmayan kan kutlu, o, can ne hoş ne mutlu?
yerişmiş oğul ya, kız, sevinli, şen ve tath!

Kurulup düğün dernek, canlı çiçekler renk renk
erüp muradlarına, mes'ud hayata örnek

Gam yelleri esmese, üzülme, küsmese
vursa davul.. zurnası, keder; sesi kesmese!

Seçim kudretimizde kılıcımızın darbesi kadar isabetlidir

Sadı Günel

Delelerimizin, yabancı ülkelerde bile, dillerde gezen bir hasleti vardı: «Türk mü! derlerdi, kılıcının önünde durulmaz...» çünkü on'ar, bu şerefi, Çin seddi ile Viyana kapıları arasında at oynatarak kazanmışlardı. «Türk gibi kuvvetli» darbi mes'li, bu günde başka dillerde yaşıyor..

Asırlar geçti... Dedelerimizden torunlarına, onlardan çocuklarına; o çocuklardanda torunlarının torunlarına; ve hiçte özlülüğünden bir şey gayip etmeksizin devrede gelen bu haslet, en yüksek örneklerini, İnönü, Sakarya, Dumlupınar ve Kocatepede verdi.

Bütün dünya bir daha iman etti ki: Türkün âsil kanı bozulmamıştır. fakat, bu büyüklük önünde gözleri kamaşanlar, şunuda söylemekten çekinmiyorlardı: [Türkün bütün varlığı bundan ibarettir. başka bir şey yapamaz..] Türkün maddi gücüne dış geçiremeyenler, onun mânevi gücünün zayıflığı: ı ileri sürerek avunuyorlardı. Fakat bununda kuru bir teselliden başka bir şey olmadığını, on beş yıl gibi kısa bir zaman gösterdi.

[Türkler, yabancıları içlerinden çıkardılar amma, onların yaptıklarını yapamazlar. Sanatkâr yetiştiremez, ticaretten anlamaz, banka işletemez, kısaca kendi kendilerini geçindiremezler.]

Ya bu gün!... küçük sanatlardan tutunda, güzel sanatların en nefis örneklerine kadar başarmadığımız şeymi var?... Ticaret emniyetimiz, kılıcımızın keşkinliğinden dahamı az söylüyor?... Bankalarımızın kudreti yabancı bankaları birer birer gölgede bırakmıyormu?... Örsde döğdüğümüz demiri, fabrika furunlarında eritiyoruz, tezgâhda işlenen dokumayı, fabrika mekiklerinden, ve en iyi örnekler halinde çıkartıyoruz.

Yanlış düşüncelerinin güneş altında eriyen karlar gibi, hakikatın önünde yok olduğunu görenler, son büyük ıstırabımızda bizi bir daha denemek sevdasına düştüler: [Türklük en büyük evladını gayip etti. Acaba, onun bıraktığı boşluğu dolduracak insanı seçmekte isabet gösterecek mi?..]

Türkün zayıf sanılan mânevi gücünün bu seferde, bütün tepeleri aşarak, kar temizliğile, daima parlak görünen ve en yüksek olan bir şahkada tecellisi, kim bilir onlara neler düşündürdü!...

Türkün her zaman, iyiyi, doğruyu ve büyüğü seçmek kudreti de kılıcının darbesi kadar isabetlidir.

Atasının göz nurunu görebilecek kadar, ince görüşlü olan Türk, onun çalışma arkadaşlarını da, varlığındaki en temiz ve en iyi unsurlardan seçmesini bilecektir.

- Düşünceler -

Yazan
Andre Roujou

İçtimai hayat öyle bir kavgadır ki namuslu insan orada gayri müsavi silahlarla mücadele etmek mecburiyetindedir.

Tevazuların altında, ekseriya, ne ihtiraslar saklıdır bilinmez.

Ahlakî hayatımız bir otomobilin idaresine benzer:

Akıl caddeyi aydınlatır ve irade volanı tutar.

Eğer insanların kıymetlerini takdir etmeği ve onlardan yalnız verebilecekleri şeyleri istemeyi öğrenseydik hayatta daha az bedbaht olacaktık.

Biz ekseriya her şeyin geçeceğini unuttur, acılarımız her zaman devam edecekmiş gibi ıstırap çekeriz.

Eğer hayalımız ve dostlarımızın acımaları uğradığımız felâketi bize dayanılmaz göstermeseydiler, biz ona daha kolaylıkla tahammül edecektik.

İstirap çekmek isteyen, onu ne kadar çok isterse o kadar az çeker.

Bir felâket kapımızı çaldığı zaman bundan daha büyükleri de başımıza gelebilirdi diye düşünmelidir.

Felâket her şeyden önce bir inkisari hayaldir.

Çeviren
M. Ülken

küçük acıları yenmeğe çalışırken büyüklerine dayanılması öğrenilir.

Üzüntü ve endişeler birer yara gibidir; onlara dukundukça fenalaşır.

Her şeyin bir nihyeti vardır. Hayat, açık hava ve sağnağın birbirini kovalamasıdır; feâket iki konak arasında geçilecek bir sağnakdan başka bir şey değildir.

Bir sıkıntı diğer sıkıntının acısını azaltır.

Muayyen günde bitecek olan bir saadet mütemadiyen çoğalan bir üzüntü ile bozulur.

Başkasının felâketi kendimizinkine dayanmamıza yardım eder.

Ümit inkisari hayalleri duğurur ve ümit etmek ihtiyacı bir zaftır.

Bir çok insanlar için saadet kendi talihleri ile başkalarının talihleri arasındaki bir mukayesenin neticesidir. Eğer dünyada fakirler olmasaydı zenginliğin az cazibesi olacaktı.

Hastaları bulunmayan bir memlekette sıhath olmanın bir zevki yoktur.

Ekseri vak'alarda hikmet, tecrübenin sonunu neşeyi muhafaza ederek beklemektir.

Felesefe başkalarının felâketlerine dayanmamıza yardım eder.

Fena yetiştirilmiş insan, hayvanların en hoşuna gitmeyenidir.

Bu bir insandır demek bir mazeret değil bir izahtır.

Fazilet ekzersiz yapılarak kazanılır; o yapılmamaya başlanınca kaybedilir.

Gençliğimizde bahtiyar olduğumuz bir şehri tekrar görmeğe gittiğimiz zaman orada aradığımız şeyleri bulamayız; bunlar artık bizim olmıyan ve artık duyamayacağımız bir yaşın hisleridir.

Kavgayı çok seven düşmandan az nefret eder.

İnsanların çoğunu fenalık yaptıktan ceza korkusu men eder.

Nankörlük hafızanın bir zaafı olsa idi mazur görülebilirdi.

Yaşamayı bilmenin ne zor bir ilim olduğunu öğrenmek için yeni zenginleri görmelidir.

Arzu ve korkularımız hadisatı oldukları mahiyette görmemize mani olur.

Muvaffakiyet bize dost ve düşmanlar kazandırır; muvaffakiyetsizlik bizi birincilerinden kurtarır ve ikincilerle baş başa bırakır.

Eğer bir selam seni büberlendiriyor, bir saygı eksikliği seni yaralıyorsa, eğer hakkında söylenilen veya düşünülenlerden üzülyorsan sen küçük bir asaletpenahsın.

Tebeil edilmsi lâzım gelen zafer değil kavgada gösterilen cesarettir.

Ahlak ve mantık abdallığın karşısında, dalgaların bir kayada kırıldıkları gibi, kırılmaya mahkûmdurlar.

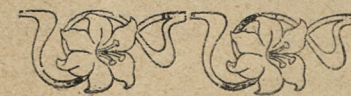
İnsanlar ekseriya isterler, fakat, ne istediğini bilenler pek azdır.

Büyük ruhlar yalnız içinde bulundukları beşeriyete yarar olmakla şeref duyarlar.

Ferd ahlaksız yaşayabilir, cemiyet aslâ!

Vatan, bir memleket, bir tarih, bir ruh birligidir.

Hayatın kanunu dört kelimeye hulasâ edilebilir: doğru görmek, doğru olmak. Bu çok sade ve çok zor bir şeydir.

Okul ve Aile

Pedagojik konuşmalar

Şevket Erdem

Her camia millî, iktisadî bünyesi-ne göre muayyen tipde fertlere muhtaçtır. Bir memleketteki camia fertleri; o memleketin içtimai nizamile alâkadar olması; bununla terbiye sistemi arasında sıkı münasebetin bulunması şarttır. Yarınki cemiyetin fertlerini teşkil edecek ve henüz camiada çiraklık devrelerini yaşayan çocuk cemiyetin muayyen haklarına sahip hür, mesul fertlerdir. Bu fertleri hayata intibak ettirmek cemiyetin medenî seviyesine göre değişir. İbtidai cemiyetlerde terbiye aileden başlar, içtimai muhit içinde tamamlanırdı. Çocuk büyüyünce ailede kazandığı mahdut itiyatları yetişkin neslin içinde biraz daha kuvvetlendirir, muayyen bir iş edindikten sonra yetiştirilmiş sayılırdı. İlimler terakkî ettikçe, hayat şartları müşkilleştikçe genç neslin intibakı daha ziyade güçleşmiştir. İlim hududunun genişlemesi, bunun tek insan tarafından kavranmaması müşkülâtı karşısında insanların ayrı, ayrı ilimlerde uğraşmasına sebep olmuştur. Medenî cemiyetlerde bütün bu işleri aile tarafından çocuğa kavratılması imkânsız görülmüştür. Aileler hayatın bu çapraşık durumu karşısında çocuklarıyla ancak muayyen yaşa kadar uğraşabilmişler; geriye kalan kısmını devletin açtığı müesseselere bırakmışlardır; buda okuldur.

Bugünkü okul içtimai faaliyet merkezi; cemiyetin bünyesine bütün mânasile uygun varlıklardır. Burada yalnız kültür itibarıyla değil; aynı zamanda içtimai, bedenî, ruhi tahliller yapılarak cemiyete müsmir fertler yetiştirmek gayelerini güder.

Terbiyenin mevzuu olan çocuğu cemiyetin istediği şekilde yetiştirmek ve yetişen insanı camianın iş bölümü sahasında yerli yerine koymak için evvelâ onu tanımak şarttır. Okulun çocuğu tanımak hususundaki gayretlerini artıracak; buna destek olacak ailedir. Bugün memleketimizde çocuk yedi yaşına kadar aile kucagında terbiye edilmektedir; buna nazaran aile kucacı bu günkü cemiyetin istediği bir terbiye müessesesidir. Bir çok kabiliyetlerle doğan çocuğa sistemli olarak ilk terbiye temelini atacak ailedir. okul ailenin kurduğu bu terbiyeyi her sahadan daha verimli, daha esash olarak inkişaf ettirerek kuvvetlendirmeye sebep olacaktır. Çocuğun tam manasile yetişmesi için aile ile okulun teşriki mesai etmesi şart olduğuna göre aileden istenen;

1) Çocuk okulun tesir sahası haricine çıktığı zaman dikkat etmek.

2) Okulun tesirlerine aykırı hareket etmemek.

3) Vakitlerinden feraget ederek

muayyen zamanlarda çocuğun öğretmenile, idare ile görüşmek.

4) Okul çağırıldığı vakit gitmek.

5) Çocuğun evdeki bütün hareketlerini okula açıkça anlatmak.

6) Sorulan suallere açık; olduğu gibi cevap vermek; vesaire....

Bu şekilde aile okul terbiyesini; okulda aile terbiyesini tamamlamak şartile çocukların inkişafı tam manasile temin edilmiş olur.

Bu temaslardan iyi bir surette istifade edilmesi içinde bazı şartlar vardır. Evvelâ okul çocuğun ruhunu iyice tahlil ederek noksan olan kısımların bir tablosunu yapmalıdır. Aile çocuklarla alâkadar olmakla beraber kötü kısımlarını islâh edemiyorsa okula bildirmeyi vazife bilmelidir.

Çocuğun her cepheden inkişafsızlığının sebeplerini müşterek aramalıdır. Memleketimizde diyebilirizki ailenin ekserisi çocuklarla meçgul olmak değil; okulun tesis etmek istediği iyi

itiyatları bozmaktadır: çocuğu yarımın adamı değil, dünün adamını yapmak isteyen aile yok değildir. Bu ise bu günkü cemiyetin millî varlıklarına, milli idaresine uymadığı gibi; bunların mâkesi olan okul prensiplerine hiçte uygun değil, kabul edilemez.

Bugünkü okullarda demokrasının istediği bütün umdeler vardır; öyle ise çocuk bazı ailenin istediği şekilde değil, camianın emrettiği umdeler dahilinde yetiştirilmesi aşikârdır.

İşte çocuklarını seven aileler lütfen bu iş üzerinde; bir az zamanlarını feda eder kafalarını yurarlarsa çocuklarına karşı olan sevgilerini de şuurlu olarak sarf etmiş olurlar. Ailede ve okulda bu şartlar bulunduğu takdirde; bunların müştereken yetiştirdikleri çocuk cemiyet, devlet için tam manasile nafi bir fert olur. Yalnız bu ağır mesuliyetleri her iki taraf büyük bir vazife ve viedan borcu bilerek uğraşmaları lâzımdır.

Eski eserlere dair

F. Dikmen

Eski çağlardaki insanların medeniyeti, yaşayış ve eserleri hakkında bilgiler elde etmek ergesile yurdumuzun bir çok yerlerinde eenebi ve son zamanlarda da hükûmetimiz tarafından bazı heyetlerin gezüp tarihi tetkiklerde bulunduğunu biliyoruz.

Bunları kitaplarda, gazetelerde, mecmualarda gördükçe, gönül bu yerlerde de böyle heyetlerin gezüp incelemelerde bulunmasını istiyor.

Tarihen bir çok hadiseler sahne olmuş ve bir vakıtlar Payitahtlık etmiş (Sinop) un her yanında her yönünde ve Ayancık—Gerze bölgelerinde bir çok eski eserlerin bulunduğu ve dahada bulunacağına dair işaretler, izler vardır.

Bizim pek azda olsa, bu noktadan toplamış olduğumuz bazı notlarımız vardır. maksat erbabını teşvik ve bu bilgi alanında ilgilerini çoğaltmaktır. Ötesi bize gerekmez.

Bu güzel yurt, gerek bütün bir (Anadolu) ve gerekse böyle yer yer, ve bu aradada (Sinop) dikkati çeken eserlerin henüz ilişilmemiş, el sürülmemiş... lerile doludur.

Biz şimdi kendi çevremize ilişelim: Kara denizin kimi coşgun, kimi

sessiz ve uslu kıyıların en şirin manzaralı, latif kıvrıntılı kısmını teşkil eden bu kıyılar (Sinop ve civarı) bir el aynası gibi denize çıkmış bulunan (Sinop adası) ve liman kıyılarından başlayan tatlı meyillerle yükselerrek beşinci altıncı saatta yüksek Çamlık, ağaçlık, yeşilliklere kavuşan arazisi yerine göre nasıl buğday, arpa, mısır, tütün ve saire yetiştiriliyorsa her mevsim de sıcaklık, serinlik, ıslaklık ve kuraklık eihetindende kıyılarla, yüksekler arasında çeyce farklar vardır.

Çamlı bellerden, Çınarlı . sırtlarından geçerken aşağılara doğru dereelerin, çayların; geçitlerinde kimi sessiz, kimi çağlıtlarla sekerek akup gittiği görülür.

Düzüklerinde güzel ürünler, ot'lar çiçekler, papatyalar, nerkisler biten ve baharlarında türlü kuşlar, bülbüller öten... bir birine yakın yaylalarında davarlar, sürüler koyunlar, kızular gezen, meleyen... kıymet biçilmez yerlerin şurasında, burasında ne gizli hazineler olduğunu kim birden görüp anlayabilir? Bu ancak bu işin ehli ile olur.

Ay, yıl geçmezki bu bölgenin dürlü yanlarında, yerlerinde bir eski eser

bakiyesi meydana çıkarılmış olmasın.

Geçen yıl, kal'a dışında ve şehir yakınında umumî şosa tamir edilirken eskiden eleşkiler hanı diye anılan, bugün bir kaç küçük ev ve kulübeden başka bir şey bulunmayan metruk mezarlığın olduğu yerde çok eski çağlara aid olduğu anlaşılan ve tesadüfen bulunan bir kabir taşı başlığında gayet güzel ve sanatkârane mermer üzerine oyulmuş karyolada yatan bir adam ile ayak ucunda duran diğer bir insanı gösteren eserin bir kenarında ince yazılmış harflerle (Yorgiyos Antoniyos) adı okunmaktadır. Her halde Roma ve Bizans çağlarına aid bir kabir taşının yan parçası olduğu muhakkaktır. Bunun gibi diğer bir (Fenike)

li kabri olduğu sanılan eserde hükümet konağının arkasından hastahane ve daha yukarılara doğru giden şosanın tamiri esnasında (Aynalı kadın) türbesinin hemen arkasında ve yolun üzerinde tesadüf edilmiş ve kapağı yerinden kaldırılarak bir kenara konulmuş ise le asıl (Lahit)ın kırılarak yol altında kaldığı anlaşılmıştır.

Eskiden (Millet bağçesi) diye anılan ve mesire mahalli olan yerde şimdi (Hava rıfat istasyonu) bulunmakta olup bunun civarında ve eski mezarlık içinde yer sürülürken sabanın ucu kapaklı muntazam kabirlere takılmış ve fakat hakkile araştırma yapılmadan öylece bırakılmıştır.

(Sonu var)

Ay Işığı

Hikâye

Yazan: Guy de Maupassant

Çeviren: Sadi Günel

O, harpde aldığı, papas Marinyan adını halâ taşıyordu. uzun, zayıf, muta-assıp, daima heyecanlı, fakat dürüst bir adamdı. Bütün inanışları köklü idi, ve asla değişmezdi. Tanrısını samimiyetle düşünür, istek ve arzularını anlamağa çalışırdı.

Kendi küçük kır evinin dar yollarında, geniş adımlarla gezinirken, bazan, zihnine bir sual saplanırdı. «niçin Tanrı böyle yaptı? ve bütün düşünce-sini, Tanrıya yükselterek, ısrarla arar ve hem her zaman cevabını bulurdu. o, bir din adamı küçüklüğüle Yarap senin işlerine akıl ermez!..» diye mırıldanırmazdı. «Ken Tanrının hizmetçisiyim, onun yaptıklarının sebeplerini anlamak, ve her ne kadar kavrayamazsamda düşünmek ve tanımak isterim» derdi.

Tabiatıta, yaratılmış olan her şey, ona, mutlak bir mantık içinde ve hayretle seyredilecek şekilde görünürdü. «niçin»ler ve «çünkü»ler daima zihninde yalpa vururlardı. Fecirler, sabah uyanışını neş'elendirmek için; günler, mahsulleri yetiştirmek için, yağmurlar onları sulamak için, akşamlar uykuyu hazırlamak ve gecelerde onu gölgelemek için yaratılmışlardı.

Dört mevsim, ziraatın bütün ihtiyaçlarına tamamen yetiyordu, Yaşa-

yan her şey'in bir alışkanlıkla sürük-lendiği şüphesine hiç düşmüyor; bilakis, mevsimlerin iklimlerin ve cisimlerin zorluklarını düşünüyordu.

O, aynı zamanda, kadından da öğreniyordu. Elinde olmadan, onlara karşı bir kini vardı ve tabii bir sevkle kadına hakarat ediyordu. Çok kere İsanın şu sözünü tekrarladı. «Kadınla ne alup vereceğimiz var?» ve ilâve ederdi: «denilebilirki, allah bile bu eserinden memnun değildir.»

Kadın, ayartıcılığı ile ilk insanı süründürmüş; onu zaiflatmak, tehlikeye düşürmek ve gizli gizli bunaltmak için, cehennem azabı gibi işkencelerine daima devam etmişti. Onların mahvedici vücutlerinden değil, seven ruhlarından bile tiksiniyordu.

Çok kere, onların, kendisine karşı gösterdikleri şefkatı hissediyor ve itiraz edilemeyen şikâyetçi sevmek ihtiyacına kızıyordu.

Tanrı da, kadınları, erkekleri imrendirmek ve denemekten başka bir şey için yaratmamıştı. Kadına, tuzaga düşmekten korkmaksızın ve uyanık bulunmadau yaklaşmamalıdı. Hakikaten kadın, uzatılmış kolları ve insana açık duran dudakları ile, tuzakdan başka bir şey değildi.

Papas, ancak kadınların dine bağlı

isteklerini müsamaha ile karşılardı. Fakat, yine onlara sert davranıyordu. Çünkü, kendisi, bir rahib olduğu halde bile; onların alçak gönüllerinin, ta içinde canlanan ve zincirlenen ebedî meylini uyandırarak kendilerine doğru sürüklediğini his ediyordu.

O, kadını merhametten ıslanmış gözleriyle düşgün gördüğü zamanlarda daha iyi anlıyor, ve kadınlıklarının karıştığı veed anlarında, İsaya doğru koşuşlarına müsamüha ediyordu. Çünkü, onların bu atılışında bir kadın aşkı, şehvet aşkı çeşnisi yoktu. o, kadının şeytanî şefkatını, onun uysal halinde, ve onunla konuşurken sesinin tatlılığında, inik gözlerinde, ve onlara haşın davrandığı zaman, teslimiyet gösteren göz yaşlarında bile seziyordu.

Ve o, manastırın kapısından, cüb-besini silkerek çıkarken, bir tehlikeye kaçır gibi büyük adımlarla uzaklaşırdı.

Yanlarındaki küçük evde annesile yaşayan bir kız yeğepi vardı. O, kız kardeşine de acımamakta inad ediyordu.

Yeğeni; güzel, havaî ve alaycı idi. Papas öğüt verdiği zaman gülerdi, ve gücendiği zaman da onu sıkıca kucaklar, göksünde sıkardı. Halbuki, papas, kendisine tatlı bir neşe veren bu zevkli kucaklanışdan, isteksizce kurtulmağa çalışırdı ve bu his, içersinde, hiç bir insanda bulunmayacak bir baba şefkatı uyandırırıldı.

Çok kere, bahçenin yollarında yan yana yürürlerken ona Allahtan bahse-derdi. Yeğeni onu dinlemeyiz, gözlerinde parlayan bir yaşamak saadeti ile

göğe, otlara ve çiçeklere bakardı. Bazen uçan bir hayvanı yakalamak için atılır ve ona göstererek bağırdı: «Bak dayı ne kadar güzel onu öpmek istiyorum.» Böyle, böcekleri, leylâk tanelerini öpmek arzusu, papas düşündürür, incitir ve içini burkardı. Çünkü kadınların kalbine tohum salan bu hissin ne sökülmez şey olduğunu bilirdi ve nihayet, işte ne bir gün, Papas Marinyanın işlerini gören, kilise bekçisinin karısı ona gizlice, yeğenin bir aşığı olduğunu söyledi.

Papas müthiş bir buhran geçirdi, ve tıraş olmağa hazırlandığından yüzü sabun içinde boğulur gibi kaldı.

Biraz ferahlayupta konuşabilecek bir hale gelince «doğru değil, yalan söylüyorsunuz Melâni» diye bağırdı.

Fakat köylü kadın elini kalbinin üzerine koyarak «eğer yalan söylüyorsam, Tanrının hışmı üzerime olsun, Papas efendi, dedi. Size diyorum ki, her akşam kız kardeşiniz yatınca, kız oraya gidiyor. Irmağın yanında birleşiyorlar. Saat on buçukta onları orada bulabilirsiniz.»

Papas, yüzünü tıraş etmekten vaz geçerek, çok derin düşüncelere daldığı zamanlar yaptığı gibi, çevik adımlarla gezinmeğe koyuldu. Tekrar tıraşa başladığı zaman üç kere yüzünü kesdi.

Bütün gün, iğrenip kızarak, sessiz kaldı. Papashk hiddetine, galebe çalınamiyan sevgisile beraber, ahlaklı bir baba, bir vasi; bir ruhu ezilen adam, bir aldatılmış ve çocuğa oyuncak olmuş insan kızgınlığı da karışıyordu. Şimdi o, kendilerinin istedikle-

rini almaksızın ve onların yardımına muhtaç olmadan kocasını seçip yaptığını ebeveyninin yüzüne haykıran bir kızın egoistliğile boğulan bir babaya dönmüştü.

Yemekten sonra biraz okumak istedi, Fakat bir şey anlayamadı. Git gide kızıyordu. Saat onu çalınca, bazı geceler hastalarını görmeğe gittiği zaman kullandığı müthiş meşe bastonunu aldı ve elinde çevirdiği büyük başlı sopaya bakarak güldü. Sonra birdenbire kaldırdı ve dişlerini sıkarak bir iskemleye şiddetle vurdu. İskemlenin arkası parçalandı, yere düştü.

Çıkmak için kapısını açdı, fakat eşğin üzerinde durakladı. Öyle hayret verici, parlak bir mehtap vardı ki, hiç görülmemiş denilebilirdi. Ruhu ne kadar büyük bir heyecan içinde idi!... Birdenbire, soğuk gecenin ihtişamı ve sakin güzelliği karşısında şaşırıp kaldı.

Küçük bahçesinde her şey tatlı ışıklarla yıkanıyor. Meyva ağaçları dar yollar üzerine, henüz yeşermiş, ince dalları ile, muntazam, gölgeden resimler çiziyorlardı. Beri tarafta, evinin divarına tırmanan hanım eli şekerlenmiş gibi güzel kokular salıyor, ve ılık gecenin içinde de sanki kokulu bir çeşit ruh dalgalanıyordu.

Şarap içen sarhoşlar gibi, uzun uzun havayı içine çekerek, nefes aldı. Hülyalı, takdir ve hayret içinde, hemen hemen yeğenini unutarak, ağır adımlarla yürümeğe başladı.

Kıra çıktığı zaman, parlak gecelerin solgun ve yumuşak güzelliğine

boğulan, ve okşayıcı ışıklarla yıkanan ovayı seyretmek için durdu. kurt bağlarının, her an etrafı çınlatan kesik ve madeni seslerine, bülbüllerin uzaktan karışan namları, insana, hiç düşünmeden hulya kurduruyor ve ve bu titrek muzik, ay ışığının ayartıcı parlaklığı altında her şeyi öpmek hissini veriyordu.

Papas, kalbinin niçin yorgun düşüğünü bilmeksizin, yürümeğe koyuldu. Gendini, birden bire zayıflamış ve bitgin buluyordu. Orada oturup kalkmak, Allahı kendi eseri içinde hayretle seyretmek isteyordu.

Aşağıda, küçük ırmağın, kıvrıntılarını, yılan kavis bir hat şeklinde uzayan kavak ağaçları takip ediyorlardı. Arasından ayın hüzmeleri geçen beyaz ve ince bir Buğu her tarafı gümüş gibi parlatıyor, nehrin iki sahilinde ve üzerinde asılmış gibi durarak, suyun bütün kırışıklarını şeffaf ve pamuğa benzer hafif bir cisim halinde kaplıyordu.

Papas bir daha durdu. önüne geçilemeyen ve gittikçe büyüyen bir hüznle ruhunun derinliklerini yokladı. Bir şüphe, uzak bir endişe bütün varlığını kapladı; ve çok kere kendi kendine sorduğu suallerden birisi yeniden içinde uyandı «Allah niçin böyle yapmıştı? madamki gece uyku-ya, şüursuzluğa, istirahate ve her şeyi unutmaya ayrılmıştı; niçin onu gündüzden daha nefis bir hale sokmuş, fecirlerden daha tatlı yapmıştı? niçin yıldızlar bu kadar parlak, iç çekici

ve güneşten daha şâirane idiler? daha çok güzelleşen ve mehtapla, esrarlı bir hal alan tabiatı ışılatmak için yaratılmışa benziyorlardı. Bunun için mi, karanlıklar bu kadar şeffaflaşmışlardı? ne akıl ermez şey!...

Niçin daha iyi öten bu kuşlar, dğeleri gibi istirahat etmiyorlardı, bulanık gölgelerde ötüyorlardı?

Niçin bu yarı şeffaf örtü kâinatı kaplamıştı? bu kalp çarpıntıları ruh heyecanı, vucut kesikliği niçin? niçin insanlar yataklarında, bu güzelliklerden hiç birini gömeden yatarlarken, tabiat bu iç alan varlığını ortaya sermişti? Bu ilâhî manzara kimin için yaratılmış ve bu şiir hüzmeleri, gökden yere, kimin için serpiyordu.

Papas hiç bir şey anlamıyordu.

Ve nihayet işte, aşağıda, çayının kenarında, pırıltılı sisile ıslanan, takışkindeki ağaçların altında yan yana yürüyen iki gölge belirdi.

Sevgilisinden daha büyüke olan erkek öbürünün belinden tutmuş, ara sıra alından öpüyordu. kendileri için yapılmış ilâhî bir çerçeve gibi etraflarını kaplayan ve kıpırdamayan manzarayı birdenbire canlandırdılar.

İkisi bir varlık gibi idiler. Öyle bir varlık ki, bu sakin ve sessiz gece, onun için yaratılmıştı. Ve onlar, Papasın Allaha sorduğu suala karşı verilen canlı bir cevap gibi, kendine doğru geliyorlardı.

Papas kalbi çarparak, hisleri alt üst olmuş bir halde olduğu yerde kaldı; ve onları Mukaddes Kitaplarda bahsedilen, büyük dekorlardan biri içinde, Allahın isteklerini yerine getiren Rıh ve Bozun aşkları gibi bir şey sandı. Kafasında, mukaddes ayinlerin iâhileri, yakıcı feryatları ve şefkatle kaynaşan bütün sıcak mısraları oğuldamaya başladı.

Kendi kendine: «belki Allah bu geceleri, insanların ideal sevgilerini örtmek için yarattı.» dedi.

Birbirine sarılan çiftin önünden geri çekildi. Bu kız, hakikaten yeğeni idi; fakat ona bir şey söylemek Allaha itaatsizlik olacaktı. Eğer Allah sevgiyi hoş görmemiş olsaydı, onu güz önünde duran bu kadar eşsiz bir güzellikle çerçevelemezd.

Papas şaşkın ve mahcup, girmek hakkı olmadığı bir Mabe'de tecavüz etmiş gibi oradan kaçtı.

Köylüler sahifesi :**Genç tay kısıraklar hanki yaşda
çifleştirilmelidir**

Bir köylü ya kapısından yetiştir-
mek veyahud hariçten satın almak
suretile elinde bulundurduğu tay kısı-
rağından, damızlık hususunda iyi fay-
dalanması için, onu taylığında iyi bes-
lemekle beraber, hanki yaşda çifleş-
tirilmesi lazım geleceğini bilme'idir.
Ekseriya köylerde rast geldiğimiz gibi
dişitaylar diğer beygirlerle beraber
otlamak için başı boş bırakılacak olur-
larsa, daha ufak yaşta iken serbest
dolaşan aygırlar aşarak gebe kalabilir.
Bu suretle tam büyüme zamanında
bulunan tay kısırak birde karşısındaki
yavruunun teşekkülü için vuculundan
sarfiyat yapmak mecburiyetinde kalırki,
netice olarak ne anasından, nede doğ-
acak taydan bir istifade beklenemez
bunun için tay kısırakları mar'ada ay-
gırlarla beraber bırakmak katıyen
doğru değildir. Esasen köyde damızlık-
ğa yaramayacak iki yaşından yakarı
fena aygırlarıda enemek suretile da-
mızlıktan uzaklaştırmak lâzımdır.

Bazan hayvan sahipleri iki, üç
yaşındaki kısırak taylarıda aygıra verir-
lerki buda doğru değildir. Yukarda
söylediğimiz gibi bu hatanın cezasını-
da yine hayvan sahibi çeker ve bu
suretlede ne doğacak yavrudan ve
nede anasından damızlıkta bir istifade
beklenmez. Üç yaşında bir kısırak iyi
beslenmiş olursa çifleştirilebilir. Fakat
en eyisi bizim yerli beygirlerimiz için
tay kısıraklar, dört yaşını bulduktan
sonra çifleştirilmelidirki gebelikde
aşağı yukarı (340) gün süreceğine göre
kısırak beş yaşında büyümesini tamam-
ladıktan sonra taylanmış olur. İşte bu
suretle genç tay kısırakları başı boş
olarak otlamaya bırakmayarak ilk
çifleşme zamanına kadar iyi saklamak
ve iyi beslemek, aynı zamanda dört
yaşından evvelde aygırlara vermemek
lâzım olduğunu her köylü ve hayvan
sahibi iyice hatırında saklamalıdır.

Köyün Veterineri**Kısa Haberler**

Sinop Mebusluğuna C. H. Partisi
namzetlerinden Cevdet Kerim İnce'dayı
Yusuf Kemal Tengirşenk, Hulusi Oruç
oğlu, Cemil Atay, Camal Aliş ittifakla
seçilmişlerdir.

§ İkinci müntehip seçimlerine tesa-
düf eden günlerde, evimiz sineması
parasız olarak halka gösterilmiş,
aynı zamanda seçim hakkında vatan-
daşları alâkalandıran mevzularda, bay
M. Tekinalp, Dilaver Can ve M. Turan
tarafından birer konuşma yapılmıştır.

§ Evimiz Gösterit kolu gençleri
tarafından Mart ayı içinde (Haydi
Suna ve Kavga sonu) adlı piyesler
muvaffakiyetle temsil edilmiştir.

Gösterit kolu gençlerimiz Uzun
Mehmet piyesinin provalarını yapmak-
tadır. Yakında piyes tesil edilecektir.

§ Mart ayı içinde evimiz salonunda
iki aile toplantısı yapılmıştır.

§ Eimiz sineması inşaatı biten yeni
binada gösterilmeğe başlanmıştır.

§ Evimiz le her salı günü 10—12 ye-
kadar fakir halka yardım olmak üzere
bir muayene hane açılmıştır. Bu mua-
yeneleri Sihat Müdürü Fehmi Öner,
Hariciye Mütihassısı Hüsnü Doğanca,
ve Dahiliye Mütihassısı Telat İçbilen
yapmaktadır.

§ Bu sene vilâyetimizden Kastomo-
nu eğitim kursuna gönderilecek elli
eğitmen namzedi 3 nisanda kursa işti-
râk etmek üzere Kastomoniye gidecek-
lerdir.

Halkevleri Dergileri

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Amasya	Yeşilirmak	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ulker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	"
Elâzığ	Altan	"
Eminönü	Yeni Türk	"
Eminönü	Halk Bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeç	Aylık
Eskişehir	Halkevi	"
Giresun	Aksu	"
İsparta	Ün	"
İzmir	Fikirler	Onbeş günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	"
Manisa	Gediz	"
Mersin	İçel	"
Merzifon	Taşan	"
Milâs	Yeni Milâs	"
Muğla	Muğla	"
Niğde	Akpınar	"
Niksar	Ülker	"
Trabzon	İnan	"
Samsun	19 Mayıs	"
Sinop	Dıranaz	"
Sivas	Ortayayla	"
Yozgat	Bozok	On beş günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

DIĞANAZ

SINOP HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL IV

İkinci Yarı Sinop Halkevi

SAYI - 35

Nisan 1939

10 Kurşın Satılır

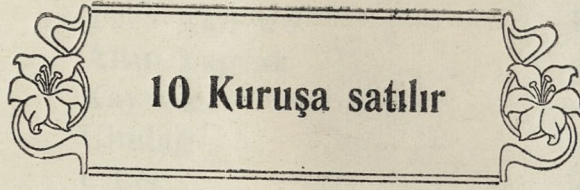
Derginin Yazı Şeklini :

Derginin Yılı (100) Kurşın Satılır

Derginin Sahibi: Sinop Halkevi İdare Heyeti

Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Camaliddin Yılmaz

(Basıldığı yer: Sinop İl Hakkında)

Derginin yazı şartları :

Dergiye gönderilecek yazılar kâğıdın yalnız bir tarafına daktilo ile yazılarak altına el yazısı ile imza ve açık adres konulmalıdır.

Gönderilen her yazının dergiye derci mecburi değildir.

Dergiye derc edilmeyen yazılar geri gönderilmez.

Dergiye ait yazı ve müracaatlar Yazı İşleri Müdürlüğüne yapılmalıdır.

Derginin Yıllığı (100) kuruştur